

M. N. MÚZSEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-könyvtár
Növendéknapló
1900. év. 187. sz.

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9 szám.

Idé intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:

Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**

Negyedévre **3 korona.**

TÖRTÉNETI REGÉNY.
(11. folytatás.)

MÁTYÁS KIRÁLY SZERELME. Irta: Rudnyánszky Gyula.

ERE következett az áldomás. A magyar király megvendégelte Kázmér és Ulászló királyokat.

Mesés, pazar pompájú lakomát adott a szabadban.

Bíbor, zöld- és kékselyem és bársonysátrakat emeltek, aranyos, csillagos menyegző, karsu sátrakat. Azokban ültek asztalukhoz a lengyel urak együtt a magyarokkal.

Arany-tálakon hordták be az ételeket, vert arany-kupákban, kelyhekben állott a bor. Diszes ruhájú kengyelfutók két olyan színarany, drága gyöngyökkel kirakott, remekművű kupát tettek Kázmér és Ulászló elé, hogy azok ugyszólván hozzá se mertek nyulni a drága jószágához.

Csodaszép ötvösmunka volt mindkét kehely, oldalain belevéselt vadászjelennetekkel.

Azután két ezimeres szolga harmadik kupát hozott be és azt letette Mátyás király elé.

Ez a kupa egymaga többet ért, mint a lengyel urak összes ékszerai és drágaságai együttvéve.

Egyik oldalán eserkoszorus pajzsba

Mátyás ezimere volt vésvé. A holló esőrében a gyürü valódi drágakövekkel volt kirakva s a kupa másik oldalán a vajdahunyadi vár volt bevésve. A kupa művészi faragásai, vésetei és az aranyban csillogó drágakövek ámulatba ejtették, elkápráztatták a lengyel urakat. Ilyent ők még sohasem láttak. Ez a kehely maga értékesebb, mint Kázmér országának jókora része.

Minden étel után kürtök szólaltak meg, jelezvén az új fogásokat és valahányszor a királyok kocizottak és ittak, mozsarak durantak meg és az egész táborban zenező hangzott.

Mátyás, amilyen egyszerű tudott lenni, éppugy értett a legesodálatosabb keleti pompa kifejtéséhez, amikor kellett.

Tudott nélkülözni, szabad ég alatt étlen-szomjan durva szűrőn hálni. Hányszor járta be az országot áruhában, rongyos darócban, gyalogszerrel, túrva hőséget, szomjuságot és fáradságot! De amikor meg akarta mutatni a magyar király kincseit, gazdagságát és jóizlését, akkor bámulatos fényvel jelent meg. Amit akkor a világ művészete emberi kéz és elme remekébe csinált, azt mind összehalmozta Mátyás király budai palotájában meg a királyi nyaraló kastélyokban.

XIII. Alfonz spanyol király.

És ha kellett, magával vitte kincseit a táborba is, hogy elkápráztassa velük ellenségeit.

Kázmér és Ulászló alig tudtak emni, oly mohón bámulták Mátyás drágaságait.

Lakoma végén a király intett és előadtak a hegedősök és hősi énekeket adtak elő.

Mátyás hátradőlt királyi székében és andalogva, álmodozva hallgatta a hőstettek dicsőítését. Nagyon szerette a regés dalokat és udvarában mindig voltak dalszerzők, akik bánatos hangon énekeltek Hunyadi Jánosról, László haláláról, a honfoglaló magyarokról, IV. Béla királyról, a szerencsétlen Salamorról, és a nemzet daliás hőseiről.

Ilyenkor a király megfélemedezett mindenről, behunyta két szemét, úgy hallgatta a dalt.

Majd szilaj zene és táncz következett.

A magyar urak összebarátkoztak, ölelkeztek a lengyelekkel, akik nem győzték csodálni és magasztalni Mátyás király kincseinek mesés gazdagságát.

Még otthon is, mikor hazatakarodtak, vállig Mátyás királyt emlegették a lengyel urak és bizony, ha akkor megkérdezik őket, Kázmérnak meg Ulászlónak aligha maradt volna fejkön a királyi korona.

Mátyás meg tudta babonázni egyéniségének varázsával még ellenségeit is.

XIII.

A női szív nagy a lemondásban, de a fájdalom mégis megtöri erejét.

Honka bármily hősiességgel tette föl magában, hogy egyedül csak fiának él és szerelmét a haza oltárára áldozza, azért mégis, mikor az oltártűz, a nemes nő áldozati lángja, lobogni kezdett, ott égett abban a tűzben szegény meggyötört szíve is.

Mátyás király messze földről, diadala színhelyéről sietett kedveséhez a nemeskúti várban.

Három hollót tanított be Honka a hírhordásra. Ez a három holló vitte az ő leveleit Mátyáshoz és hozta a király leveleit hozzá.

Bármily messze voltak is egymástól, a királyt mindenütt megtalálta a holló. Ostrom alatt szállt le néha hozzá, mikor ágyuk dörögtek, tűzsziporkák röpödtek a levegőben.

A holló egyideig magasban keringett, azután gyors lebbenéssel egyenest lecsapott és Mátyás király vállára szállt.

A király megsimogatta a hű madarat, aztán kivette szárnya alól Honka levelét.

Éppen a boroszlói nagy napok után hazafelé volt indulóban Mátyás király, midőn a holló koppantott boroszlói palotájának ablakán.

— Jer haza édes királyom — örök bucsuzásra! Ez volt Honka levelében.

Örök bucsuzásra? Mit jelent ez? A király szívét szomorú sejtelmek szállották meg.

Azonnal elindult és az egész uton alig pihent, éjjel-nappal lovon ült, hogy minél előbb láthassa Honkáját.

Mély csendesség fogadta a nemeskúti várban.

Szép Gergelyné már azelőtt való esztendőben meghalt, Honka egyedül maradt János fiával,

És most betegen feküdt az ágyban a hérvadó Honka.

Bágyadtan mosolygott és kezét nyújtotta, midőn Mátyás belépett és ágyához sietett.

— Eljöttél, szerelmem, az Isten áldjon meg!

— Mi bajod, drága Honkám?

— Örök búcsuzóra hívtalak. Jó az Isten, hogy ma eljöttél. Mert holnap már késő lett volna, érzem. De tudtam, hogy ma meg fogsz ide érkezni. Hogy együtt legyünk az utolsó napon. Hogy veled lehessen végső lehelletemig. Így fogadtam, így tartom meg.

— Oh, ne szomoríts, édes Honkám! Neked élned kell!

— Nem, nem, ne akarj vigasztalni. Hiszen az, hogy életben maradok, nem vigasztalást jelentene nekem, hanem kétségbeesést.

— Kétségbeesést? Hát nem akarsz tovább élni? Nem szeretsz már?

— Szeretlek még a másvilágon is! De nem szabad tovább élnem. Mert álmod láttam az éjjel. Álmomban jóslelkem a jövőbe látott. Láttalak tégedet, dicső király, egyre dicsőbbnek. Egész világ a te nagyságodat zengte. A pazar fényben élő olasz fejedelmek irigykedve beszéltek rólad, a te kincseidről, a te hatalmadról és hizelegve, hódolva kínálták neked leányaikat feleségül. A velencei fejedelem oroszánokat küldött neked ajándékba, a török szultán pedig arabs paripákat. És láttalak álmomban diadallal bevonulni Bécsnek városába, a gonosz Fridrik székébe és láttam, hogy te az ő birodalmának is ura lettél.

— Csodálatos, csodálatos! Titkos vágyaimat, legrejtettebb gondolataimat mondod el! — szólt közbe a király.

— Ne szakíts félbe, mert végső perezem közeledik. Oh, Mátyás, én dicső hősöm, én drága szerelmem, tudod mit láttam még álmomban? Láttam oldaladon egy nemes tartásu, daliás leventét. Ugyanolyan paripán ült, miat te, épolyan fényes ruhát viselt, minő teraj-tad volt és az emberek épol hódolattal néztek reá, mint terád. Oh Istenem, tudod-e ki volt ez a daliás levente? Az én fiam, az én szerelmem magzata!

— János!

— Igen, a kicsi János megnőtt és a király diadalmenetében a király mellett lovagolt. Ezért halok én meg hogy ez az álmod megvalósulhasson. A gyermek védője, jó szelleme, álcása az anya szokott lenni. De Jánosnak itt a földön nincs szüksége anyára. Én majd az égből fogom nézni sorsát s az Úr közelében fogok könyörögni az ő boldogulásáért. De itt a földön csak utjában állnék. Amíg én életben volnék, te nem vehetnél őt magadhoz, nem fogadhatnád nyilvánosan fiaddá, mert nem akarnál tőle engem megfosztani. Ezért megyek én. És szerelmemét, melyet neked adtam, csak egyet kérek én tőled, óh király. Azt kérem, hogy vedd szivedbe fiunkat.

(Vége következik.)

Tavaszi dal.

*Itt a tavasz, a szép, drága kikelet!
Mindenfelől virágillat integet;
Hímes mező, éltető lég, napsugár...
Játszi szellő mosolyogra fujdogál.*

*Éled a rét, erdő, mező, kis berek:
Zöld lomb alatt dalos madár csicsereg.
Víg dalától hervul a szív, a kebel —
Édes dalra még édesebb dal felel.*

*Hangos már a liget, hangos a csalit:
Dalok árja szívet, lelket andalít.
A boldogság szép virágként nő, terem...
Kelti a napsugár, a hő szerelem.*

*Nézek, nézek, el-elnézek tégedet:
Szép, ragyogó, bürös-bájos képedet...
Csodálatra kell az erő, hatalom —
Tündérfényű, esáros világokba von.*

*Boldogító, bájos égi jöcevény!
Ninesen párod, nincs a kerek földtekén.
Szívünk drága bálványja vagy és maradsz:
Te örökifjú, te örökszép tavasz!...*

Forsche Vilmos.

NOËMI.

— Beszélyke. —

Irta: **Palotai Csorba Ákos.**

Balaton, ez a legszebb magyar tengerszem, a negyvenes években nem volt ugyan oly keresett, mint aminő látogatásnak korunkban örvend s Balaton-Füred még messze volt attól, hogy oly világhírű neve legyen, minőnek ma örvend, mindazonáltal a magyar főúri családok vitorlásai már himbálództak akkor is a tó tükörfelületén s Balaton tünderei már akkor is felkeresték Balaton-Füred árnyas sétatereit, a ligeteket s a Balaton nagy költője által megénekelte „Csobáncz”, „Tátika”, „Somlyó” romjait és Tihany apátságát.

A balatonfüredi élet különösen élénk volt 1846 nyarán.

A közönség tarka vegyülete megeleveníté az árnyékos, lombos sétatereket s a kirándulási helyeket kisebb-nagyobb csoportokban keresték fel azok, akik nem esolnakáztak a Balatonon.

A fürdővendégek góczpontját azon kör képezte, amelynek fénylő csillaga az alig tizennyolczéves Noëmi grófhölgy volt, aki nagyanyjával az egész nyári sájsont Balaton-Füreden tölté. A férfiak rajongva kísérek léptenyomon a „fürdő ragyogó csillagát”, mint a közönség elnevezte Noëmit, a hölgyek pedig irigykedve tekintettek arra a nőre, ki egészen körébe tömöríté a férfivilágot.

Pedig hasztalanul rajongták körül a sugáralaku, kékszemű, rózsásarczu, aranyfürtű, fejedelmi magatartású grófhölgyet a férfiak, meri nyílt titok volt az, hogy a grófi család, melyből Noëmi származik, évszázadok óta a családba házasodik s már Noëminak is ki van jelölve

jövendőbeli férje, a család egyik fiatal grófja, Noëmi unokabátyja, aki a magyar királyi kancelláriánál mint tanácsos van alkalmazva s bokros elfoglaltsága tartja őt most is a kancelláriánál Bécsben vissza s így nem lehet menyasszonya körében, aki azonban nem igen látszott hiányát érezni vőlegénye távolléte s zavartalanul élvezé a fürdőhely minden kigondolható szórakozását.

Noëmi époly szenvedélyes volt minden ténykedésében, mint amilyen eleven volt a társalgásában s egy alkalommal a csolnakázásnál oly szenvedélyvel kezelte a hajtó lapátot, hogy a kíséretében volt s általában közkedveltségnek örvendő Stein Artur, kiról a fürdőközönség csak annyit tudott, hogy egy ausztriai földbirtokos, odaszólt Noëmihez: „Grófnő, ne hajtsa a csolnakot oly szenvedélyesen, a szenvedély gyakran veszélyt okoz, aki szenvedélyesen játszik, rendszeren vesz, aki szenvedélyes ténykedéseiben, sohasem fog nyugodt lehetni életében.”

A szép grófhölgy elmosolyogta magát, de nem válaszolt, hanem még szenvedélyesebben hajtá a csolnakot; nem felelt a Stein megjegyzésére, mert e férfi ellen bizonyos ellenszenvet érzett, így midőn először látogatását, mindjárt megérkezése után bejelentve, látogató-jegyet küldte a grófhölgyhöz, ez megmutatta nagyanyjának s a nagyanya olvasva a jegyről: „Stein Artur ausztriai földbirtokos” nevét, így szólt: „Ki nem állhatom ezeket a németeket.” — „Én sem”, mondá Noëmi grófnő és a névjegyet széttepte, kidobta az ablakon; de, hogy az udvariasságnak eleget tegyenek, fogadták a fürdő minden vendége által elfogadott Steint s azóta ő is abban a körben mozgott, melynek központja: Noëmi volt.

Stein hetenként háromszor tette meg rendes látogatását a grófhölgyenél s hetenként egyszer kísérete el sétáira, melyeket Noëmi rendszeren a hegyekbe s erdőkbe irányzott.

Egy ily séta alkalmával, a férfiak udvarlásáról folyt a beszélgetés a két fiatal között, míg Noëmi nagyanyja lassu léptekkel haladt utánuk, szemlélgetve a táj gyönyörű panorámáját.

— Ön bizonyára sok nőnek udvarolt már életében, szólt Noëmi, — legalább azt kell hinnem a homlokán látható sebhelyből, mert azt valószínűleg valami szerelmi ügy párviadalában kapta.

— Ebben a részben téved ugyan, grófnő, — felelt Stein, — de másrészen van igaza. Én szenvedélyes ember voltam, — folytatá aztán, — midőn még diákoskodtam, szenvedélyesen vívtam, összetűztem mindenki-vel, csakhogy vívhassak; egy ilyen esekély ok miatt való összeszólalkozás okozta párbajban kaptam a homlokoma látszó vágást. Később katona lettem s mint ilyen, az egyik ütközetben szenvedélyemtől elragadtatva, annyira előrenyomultam, hogy az ellenség sorai közé jutottam s onnét csak az arczomon látható sebbel menekülhettem meg; végül — s itt van igaza grófnőnek, — végül a balkaromon van egy vágás, ezt már nő okozta, amennyiben egy alkalommal egy fiatal hölgyet, szenvedélyemtől elragadtatva, megesókoltam s ezért bátyja párbajra hívott s balkaromra metszett egy emléket, hogy többé a szenvedélytől el ne ragadtassam magamat, mert higgye meg, grófnő, a szenvedély minden bajt előidézhet.

— Nos, és most is oly szenvedélyes ön? — kérdé Noëmi, akit érdekelné látszott az elbeszélés.

— Oh nem, most nyugodt, esendes, megfontoló, előrelátó emberré lettem, annyira, hogy akár egy nevelde gondnokává lehetnék.

Noëmi úgy felkaczagott, hogy nagyanya odaszólt unokájához, kérdezve tőle, mily tréfás dolgot beszélt el neki kísérete, hogy oly jóízűen kaczag. Pedig az öreg asszony, ha jobban figyelt volna unokájának arczára, leolvashatta volna arról, hogy Noëmi kaczagása nem az öröm nevetése volt s észrevethette volna, hogy e seb-

heges férfi nem valami tréfás dolgokat beszélt el unokájának.

A séták gyakrabban és gyakrabban ismétlődtek; Stein és Noëmi gyakrabban és gyakrabban beszélgettek arról, hogy aki szenvedélyes, mindent veszthet...

* * *

Stein egyik levelében, melyet hazájába, benső barátjának, Noëmivel történt megismerkedése után két hét múlva írt, következő érdekes sorok voltak:

„Szívem, melyről azt hittem, hogy már teljesen nyugodt, a napokban meglehetősen gerjedelemben volt. A Noëmi alakja tűnik fel lelki szemeim előtt éjjel és nappal. Egy napon a fürdő legkedvesebb ligetében sétáltunk a hegy oldalában. Körültünk több csoport sétált, de mi nem ügyeltünk rájuk. Szellemeink elhagyták a földet s gondolataink magasan röpködtek, magasan, oda, hol a csillagok milliárdja fénylik, oda, ahol örök boldogság, kifogyhatatlan, lángoló szerelem él. Hogy miről beszélünk, ma már megmondani képtelen vagyok. Csak arra emlékszem, hogy egyszerre az egész közönségtől elmaradva, mi ketten az erdőben voltunk. Az erdőben, melyre már az alkony hajlott le. Néma volt körülünk minden, csak a távolból hallatszott egy-egy dalos madár éneke. Noëmit karonfogva vezettem s egyszerre úgy éreztem, hogy karja reszket. „Fél kegyed, grófnő? kérdém, az erdő csendes, nyugodt s megvédi a magános sétálókat, ne féljen!” — „Nem is az erdőtől, nem is a homálytól félek én”, — felelt ő, hanem félek az egyedüllétől. Legborzasztóbbak reám nézve azok az álmaim, midőn azt álmodom, hogy egyedül állok a megmérhetetlen üres légben, nincs körültem semmi tárgy, nincs egyetlen lény, egyedül állok. Ez oly nyomasztó rám nézve, mint maga a pokol kínja. És az ily álom élőképe az én életemnek!” — „Grófnő, szóltam én, a kegyed helyzete megengedi, hogy bármely perczben változtasson az egyedüllét kínjain.” E perczben két fényes csillagot láttam ragyogni: az ő szemei voltak, rám emelte tekintetét, fejét közelebb hajta, úgy, hogy forró lehelletét érzem. Nem tűrtethettem tovább magamat. „Noëmi! kiálték fel s szenvedélyesen öleltem át karcsu derekát: első perczben, mint egy erdei vad, melyet a vadász golyója ért, taszított el magától, majd karjai zsibbadtan hanyatlottak alá... s feje keblemen nyugodott... Oh, ez felejthetetlen pillanat volt... ekkor hallottuk, hogy közölg egy szintén az erdőben sétáló társaság!”

Eddig tart a levél szövege...

* * *

A legszebb sportok egyike: a galamblovészet, már akkor is divatban volt a főúri körökben. A balatonfüredi vendégek galamblovészeti versenyt rendeztek. A nők is résztvettek a versenyben. Noëmi sem hiányozhatott, aki a többi közt szenvedélyes vadász is volt.

Stein nem vett részt a versenyben.

Noëmi nem minden gúny nélkül kérde Stein: „Miért nem lö ö is?”

—♦— A sixtusi Madonna. ♦—

— Én utálok ezt a szórakozást! — felelt Stein, — mely az ártatlanság jelképét: a galambot gyilkolja meg!

Noëmi első perczben elsápadt, de csakhamar összeszedte magát, lehetőleg még gúnyosabban mondá: „Vagy talán nem tud ön löni?”

Anélkül, hogy egy szóval válaszolt volna e gúnyos kérdésre Stein, a készletben levő töltött fegyverek egyikét felemelte, odalépett a lövő deszkára, a fegyver elsült s a célbavett galamb élettelenül bukott le.

— Nem rossz lövés, — jegyzé meg most Noëmi, — de végre is egy galambot az állványról lelőni, nem nehéz, de az aztán már műlövészet, ha valaki egy kézben tartott galambot úgy lö le, hogy az azt tartót meg ne sértse. Ezt a műlövészetet én megkísérlem, ha akad férfi, ki nekem a galambot célzra tartja.

— Ha a grófnő meg akarja kísérteni e műlövést, én készséggel tartom célzul a galambot, — szólt Stein,

Következő perczben Stein magasra emelt karral tartott kezében egy hófehér galambot. — Noëmi célzott, de ahelyett, hogy elsütötte volna a fegyvert, leeresztette azt.

— Idegei megtagadják a szolgálatot, grófnő? — kérdé most Stein.

Noëmi arcát pirítá fel, fölemelte a fegyvert, lőtt s a lövés után eldobta fegyverét s odafutott Steinhoz, aki szótlanul állott helyén s odanyújtá a grófnőnek az élő fehér galambot e szavakkal: „A műlövés nem sikerült, grófnő, mint láthatja, a galamb él, csupán szárnyának egy fehér tollát találta lövése, de a galamb helyett tölténye az én ujjamat sérté meg” s ezzel átnyújtotta az ellőtt galambtollat e szavakkal: „A fehér tollon látható pár véresöpp, az én meglőtt ujjamból kifreest véresöpp.”

Noëmi szenvedélylyel kapott a galambtoll után, kivette azt Stein kezéből s mereven nézett a tollon pirosuló véresöppekre.

— Engem e kis seb teljesen kigyógyított, grófnő, — jegyzé meg Stein; — lelkemből óhajtom, hogy e fehér toll a grófnőt is kigyógyítsa szenvedélyességéből!

Másnap közbeszéd tárgya volt Balaton-Füreden, hogy Stein elutazott, de jött egy másik fiatal ember, aki Noëmi körében tölt minden órát; pár napra rá mindenki tudta, hogy az ujonnan érkezett fürdővendég: Fehér gróf, Noëminak, a már említettük unokabátyja s völegénye.

* * *

Két évvel később, egyik novemberi délután, a magyar szabadságharcz folyamában az osztrák haderő a Tiszán átkelt s a hadvezér egy kis csapatot hagyott hátra, hogy örködjék a netaláni támadás ellen.

A kis csapat, őrnagy vezérlete alatt, a Tisza balpartján egy kies sikságon épült nagyúri lakás előtt állott meg. Az épületet, mely főrangú család kastélyának tünt fel, angol kert köríté, a kert előtt állott a nagy vaskapu. Az őrnagy becsengetett s pár percz múlva egy ősz ember, valószínűleg a kastély kapusa, jelent meg s midőn meglátta az ulánus őrnagyot s csapatát, reszketve nyitá fel a vaskaput.

(Vége következik.)

ELKÁRHOZTAK!

— Irta: Löwe Zsófia. —

Az oltár lépcsői előtt hever egy ifju szerzetes.

A kemény kövön már véresre verte homlokát, tépi keblét, tördeli kezeit és kétségbeesett tekintetét vet az oltár fölé, a keresztre feszített megváltó fájdalomtól eltorzult arcára.

— Segíts! Te, ki az embereket, a vétkes, bűnös embereket úgy szeretted, hogy annyit szenvedtél értük, segíts! Vedd ki ezt a szerelmet a szívemből; ha kell, szívemmel együtt. Boríts homályt elmémre, hogy feledjem, ójt szememre, hogy ne lássam többet észbontó vonásait, de szabadíts, de szabadíts!

Kint tombol a vihar. Gyökerestől sodorja ki a fákat és zúg, mint egy óriási hatalmas orgona; majd fájdalmas akkordokban felsóvít. Ólomszínű felhők mélyen alatt járnak.

Lihegve, kuszált hajjal, szélszedte ruhával iparkodik egy fia' al nő a templom felé. Alig képes haladni az iszonyú viharban, s ha egy oszlophoz nem kapaszkodik, a tomboló elem magával ragadja.

Belép. Egy önkéntelen ideges kémozdulattal simítja össze kuszált hajját. Nem veszi észre, hogy nyakába eszött a kaczér piros kendő és vörhenyes hajának egy lebomlott része mint aranykigyó vonul le karesu termetén. Egy tekintetét vet a sötét felhőkre, honnan ritka, nehéz cseppekben kezd hullani az eső. Fel-sóhajt, aztán megfordul, a szenteltv iztartó mellett gyors léptekkel elhalad, körül se néz és leborul az istenanya lábainál. Karjára támasztva szép fejét, zokog.

A templomban sűrű homály van. Egy villám pillanatra megvilágítja, még sápadtabbá, kísértetiesebbé teszi a felfeszített názáretit arcát.

Az ifju pap még ott vonaglik az oltár lépcsőinél és kétségbeesetten fel-felzokog:

— Isten! Nagy, hatalmas Isten, kegyelmezz! Hű szolgád volam eddig, az is akarok maradni ezentul, de *ki a szívedet alkotád, mért adál belé érést?*! Megszegem szent parancsodat s kívánom ezt az asszonyt, aki már másé, megszegem az esküt, melyet neked tettem, elsülyedek a bűnben, ha nem segítsz. Hiszen el akarom feledni! Akarom, de nem bírom. Minek való a szív? Minek teremtéd? Milyen mű az, mely csupán önmagát emészti fel?

Feltekint. Sőjtét van, kint zúg a szél.

— Tombolj elem, és semmisíts meg!

Ismét egy villám, iszonyu dörgéstől nyomon követve vakító fénybe vonja az oltárt. A pap vadul kaczag, felugrik. Dacos homlokkal néz az oltár felé:

— Mért nem teszed meg? Ezzel nem ijesztesz! Elmuló, kurta, gyors harag, csak gyermeket rémit meg pillanatra. Nem félek tőled, nincs mit féltennem. Ez életet? Őt nem bírhatom, az anyát gyermekétől, férjöt az asszonyt el nem téphetem. Az esküt is *én* tettem, súlyát is *én* hordom. Mi nekem az élet? Vedd el!

* * *

— De te nem veszed! Ezt is magamnak kell megtennem. És én bolond, itt görnyedek. Pihenj szívem, ma még megszabadulsz!

Határozott léptekkel halad kifelé.

A küszöbről egy fénykéve tört át a sötétségen. Talán a leszálló nap utolsó sugára és megvilágítja a buzgó imába merült szép asszony térdelő alakját.

— Anna, te hogy kerülsz ide?

Az asszony összercezen, a hangot ismeri. Felkel és iparkodik a sötétben meglátni a beszélő alakját, de csak homályos körvonalakat vesz ki.

— Nem bírtam elviselni otthon az uram horkolását, a gyerekek gügyögését. Azt hittem, rám szakad a ház. Nagy bűnös vagyok, idejöttem, hogy szabadulásért, feloldozásért könyörögjek. Mért zavar meg az imában?

Ujra villámlik, újra dörög, újra vakító fény van a templomban. Anna keresztet vet magára és halkán mormogja: „Uram, bocsásd meg a mi bűneinket” . . .

— Mintha dicsfény vet volna körül, úgy nézél ki, mint a szinarany, ragyogott a hajad, Anna!

Az ifju karját nyújtja a nő felé, de ez félrehúzódik.

— Ne, ne bántson! Ne itt az istenanya színe előtt. Ne itt, és máshol sem, sehol!

— Azt nem tehetem, Anna, szere . . .

— Hallgasson! — kiált fel a nő és gömbölyű kezével lefogja a férfi száját, elkárhoznak! Elkárhoznak, ismétli halkán zokogva.

A fiatal pap szenvedélyesen öleli át a karesu termetet.

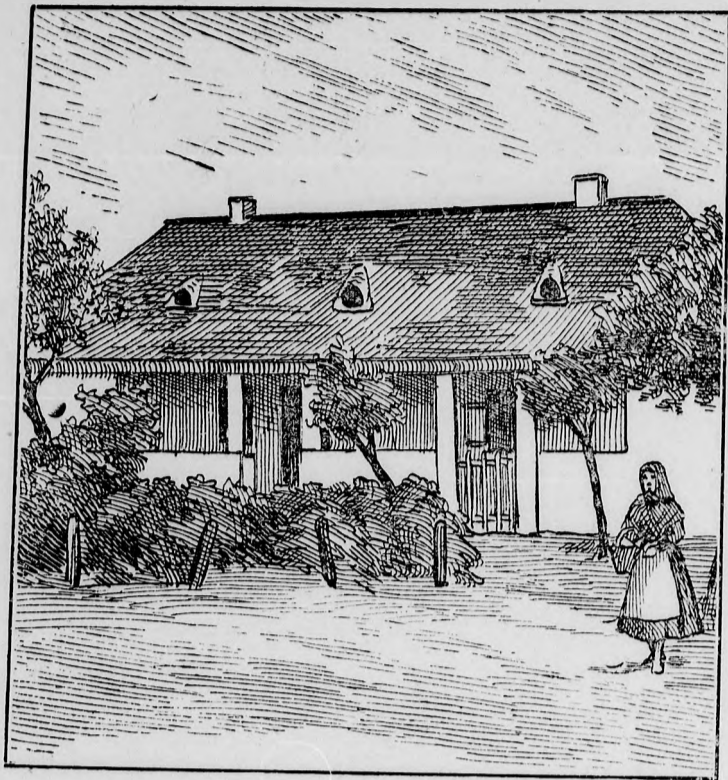
— És ha! Mi lehet nekem a menny nélküléd, és nem válik-e a pokolnak bár felfoghatatlan kinja, mennyé, üdvvé veled! Anna! Kövess! Az eső ellen megvéd a csuhám. A világ nagy, elférünk benne ketten. Erős vagyok, kezem munkára termett.

— Bocsásson! szisszentí az asszony és ki akar bontakozni a férfi karjaiból.

— Anna, szeretlek, jér velem, kövess! Boldog édené lesz nekünk a világ. A földet nem éri lábad, szellő nem éri arcod, megőrizlek, legdrágább kincsemet!

—♦ Szomorú út. ♦—

Kölcsey Ferencz szülőháza.

— A gyermekeim nevében, hagyjon, hagyjon el!
Még küzd, de a szenvedélyes hang megtöri akaraterejét.
Mint a sebzett galambé, ugy csuklik feje a férfi vállára:

— Elnyel az örvény, sugja erőtlennül, elnyel az örvény, elvesztünk!

Forró, lázas csókokkal borítja arcát, szemét a pap.

Elveszni, ah! Szivem legforróbb vágya, megsemmisülni veled. . . .

Egy forró csókban forr össze ajkuk.

* * *

Becsapott a villám! Becsapott! Borzasztó izgatottság a kolostorban, a közeli faluban.

A templomnak nem történt nagyobb baja. A papot meg a szép Tamásné pedig ott találták a Szűz Mária-szobor előtt halva, összeperzselve, de még szoros ölekezésben.

Iszonyattal fordult el tőlük a falubeli lakosság. A temető szélén helyezték őket örök nyugalomra. Nem juthatott nekik hely ott, hol az igaz, hívő embereket temették és még unokák is hallják majd, ijesztő példaképen, mint sujtotta le Isten tüzes pallosával azt a bűnös két embert.

— A SZÍV. —

Irtá: **Ó-Istványi Rezső.**

Mily halvány az arcza! Mennyire beestek szemei. Jární is alig tud! Szegény ember! Ugyan, mi baja lehet? Mondogatta mindenki, aki csak látta. Ha kérdezték mi a baja? Szegény Géza nem adott feleletet.

Valami fájt neki; de nem mondta baját senkinek. Érezte, hogy keblében valami rágódik, amit onnan kiirtani, vagy teljesen kiölni lehetetlen. Tudja jól, hogy az a valami — amely annyi sok embernek romba-döntötte már minden reményét, — az Ó arczának vo-

násait is eltorzította, testét-lelkét egyaránt öli; de azért nem szólt, nem panaszkodott, csak szenvedett!

Hiában keresett szórakozást barátai körében, hiában vigasztalta szegény jó édesanyja: „Mondd, kedves fiam, mi bajod? Mindent megteszek érted, amit csak tudok.”

— Fáj, édesanyám, fáj nagyon!

— Mi, hol édes fiam?

— Magam sem tudom mi, csak érzem, hogy nagyon kínoz, gyötör, itt mélyen a bensőmben!

— Hiában volt minden, nem használt még a jó anya vigasztalása sem!

Két hónap óta nem teljesíti hivatalos teendőit, édesanyja éjjel-nappal körülötte volt, s anyai szeretetének egész melegével ápolta egyetlenegy fiát, mert kivüle nem volt senkije, Ő volt egyedüli reménye, élete, mindene!

Géza édesanyja önfeláldozó gondozása daczára sem gyógyult. El-eljárt délutánonként hivatalába, láttuk, mint fogy ereje, hogy esik össze. Arcza egyre sápadtabb, alakja napról-napra szánalomraméltóbb. Nem sok ideig maradt közöttünk sem, csak benézett s tovább ment. Nem volt maradása csak ott abban a kis mellék-utczában, ahol amellet a nagyház mellett órákat, sőt mikor még egészségesebb volt — egész délutánokat el tudott sétálni, a hűvös fasor alatt!

Oda vonzották vágyai. Oly szépnek, oly szellemesnek találta azt a helyet! Ott az utcza levegőjét is mohóbban szívta magába, mintha attól várta volna gyógyulását s annak a nagy háznak, a kertjében fülemile dala olyan kimondhatatlan érzést keltett benne szive legmélyebb rejtekében, — amely fájdalmát enyhíteni látszott!

Most is szép, gyönyörű nyári délután van, a dal oly lelkesítőleg hat érzelmeire, mintha hívogatná, mintha esalogatná, jer, jer közelebb, ne félj, itt öröm, itt boldogságteli percek várnak reád!

Ösztönszerűleg haladt közelebb és közelebb a kert rácszatához. Mintha keresne valamit, még tekintete is a kertben álló kis padra tapadt . . .

Néz, folyton csak odanéz, mig ki nem fárad!

Máskor nem is szokott ilyen közel-jönni, és most — mintha a padról felkelt volna valaki!

Igen! Egy tündéracza, szőke, karesu, kis leány — s oda jött a rácszatához közel, — halkán susog valamit Gézának, amit ő e percnyi örömben meg sem értett!

A leány ismét ott ült a kis padon! Milyen bánatos arcza!

Ugy néz ki már ő is, mint egy hervadásnak indult virág! Tenyerében erősen szorongatja, — össze-vissza csókolgatja a kezében tartott fényképet. — Ez Géza arczépe!!

Mélyen gondolkozik, majd felkel, elindul, sir, — megáll.

Erős akar lenni, le akarja küzdeni fájdalmát, s búsan énekelni kezd:

„Jobb lesz ott majd megpihenni
Odalent majd nem fáj semmi!
Odalent majd nem fáj semmi,
Nem fáj semmi!!“

Most ismét sirni kezd, majd keservesen zokog. Az enyhe szellő zokogását odaviszi a kert tövében elhu-

zódó patak felé s hangja elvész ott a csobogó habokban, talán hirül vitte, hogy jön, jön valaki, aki oda-kivánczozik, — oda azokba a habokba, azoknak ölelő karjai közé, ahol minden földi kin megszűnik!

Csakugyan jött; kezében erősen tartva Géza fényképét! "Gézám, édes Gézám, szeretni foglak még a siron túl is."

Anyám! miért voltál olyan kegyetlen?!

Ez volt utolsó szava . . .

Egy locsusanás, és siri csend támadt; a fülemile elhallgat, a szeilő fuvalma eláll, falevél nem zörög, még a patak vize is olyan esendesen folydogál, mintha imát rebegnének a meghalt üdveért, akinek a lelke angyal képében éppen most röppent az Isten ítélőszéke elé!

És Géza ballag esendesen hazafelé, utközben megáll a nagy hidnál, onnan nézi a patak folyását, nézi, mint kergetőznek a habok? Nézi, nézi! egyszerre megakad a szeme! . . . Egyet sikolt, de szólni nem tud, ajka némává teszi a kétségbeesés. Űzött vadként rohan luza s már alig van annyi ereje, hogy a falról lebírja venni azt a kis tárgyat, melyet odaillesztett a bal-
oldalára.

Egy tompa dörrenés és a jövő perczben piros vér buggyant ki kebléből!!

Meggyógyult! Megsemmisült a valami, amely annyit kínoztá, gyötörte, most már nem lüktet többé az, ami annyira sajtolt keblében, nem lüktet többé: "A szív."

Heine dalaiból.

*Mikor elválnak ketten, Mi nem fakadtunk könnyre,
Kézet szorít a kéz, Nem is sóhajtozánk,
A könnyű is megárad, Sóhajtozás és könnyű
A sóhaj sok s nehéz. Később zúdult le ránk.*

Balás Károly.

RÖPKE GONDOLATOK.

Aki nem bír magán uralkodni, annak el kell tárnia, hogy más uralkodjék felette.

A gondolat olyan, mint a gyémánt: a kifejezése a csillása. Ez adja meg valódi becsét és ragyogását.

Ha a mások érdekei miatt saját érdekeinket háttérbe szorítjuk, az illetők sohasem méltányolják nagylelkűségünket.

A világ pedig szemünkbe kaczag:
Szegény bolond!

A gondviselés szép, de nehéz szerepet osztott a nőnek.

Amely nő a szó nemes értelmében megfelel magasztos hivatásának, az: Az élet művésznője.

Amely nő a családi szentély *napja* lehet, ne kívánjon az a világban szerte csillámló *bolygó*üz lenni.

Asszony! Légy az élet színpadán inkább egyszerű statisztá, mint drámai hősnő.

Az elégedetlen leány folytatása az elkeseredett asszony.

Az asszony, — ékeskedjék bár királynői korona a fején, — mégis „szegény asszony“, ha gyermeke nincs.

A női erény leghiztosabb pajzsa az ön becsérzet; amely nő becsülni tanulta önmagát, az válhatik a férfiak játékszerévé.

Mikor az asszony esalódik, fájdalmasan vonagló ajka boszuért kiált s ha boszujáról lemond, bizonyos, hogy szerelmét nem gyűlölet, de közöny váltotta fel.

Abból a leányból, aki nem volt jó gyermek, sohasem lesz jó anya.

Szerelméből a nőt semmisen ábrándítja ki alaposabban és fájdalmasabban, mint ama felfedezés, hogy a férfi, kit egy *félistennek* képzelt, a valóságban: *gyáva ember!*

Mikor Éva először nyitotta fel szemeit, tekintete előbb a virágon akadt meg, aztán vette észre a gyümölcsöt Előbb lelke telt el a virág kábitó illatával, aztán kívánta meg ajka az alma ismeretlen, édes ízét.

Hiú nők külsejük cziczomázása közben rendszerint szellemüket hanyagolják el.

Mutassunk a leánygyermeknek édes czukorkát és illatos virágot, több mint bizonyos, hogy kövér kis kacsoját először a virág felé nyújtja.

Miért? . . .
Mert ezt a lelke kívánta meg!

Amely nő leánykorában hozzászokik a gyémánt ragyogásához, mint asszony elégtelenül sóhajt fel:

Ah, mily fukar volt az őstermészet, mikor a gyémántnál ragyogóbb ékszerrel nem gondoskodott!

Korlátlan függetlenséget a nő csak úgy érhet el, ha család nélkül egyedül áll a világban.

Ezáltal pedig többet vesz, mint nyer.

Ha a balsors a nőt az önfentartás kopár mezejére üzi, még ott is virággal ülteti körül a táplálékot termő földet s mialatt ezt verejtékével öntözi, amazt könnyeivel áztatja meg.

Nagycsárdy Myra.

— Könnyü teher. —

A féltékeny.

Bánatos dal...

*Bánatos dal sír a csöndes pusztáról,
Pásztorfiú szerelméről, bújáról;
Messze hallik künn az éjben
Bús dala,
Bús dalával, bánatával
Boldogságát siratja.*

*Sírva száll a dal egy csöndes halomra,
Rajt' a pásztor mély keservét elmondja
Síró szellő szárnyán jön a
Felelet:
Síron túl is tied vagyok,
Síron túl is szeretlek!*

Szendrői Holozsnyay Cyrill.

SZEGÉNY RÉZI!

(Elbeszélés.)

(3. fejelet.)

Írta: **K. Beniczky Irma.**

II.

RE Rézinek úgy látszik, hogy a bogarak pajzán gonoszsággal lábai előtt futkosnak, hadd lássa csillámló színeiket, lábuk és csápjaik ékességét a lepkék feléje vitték szárnyaik arany és ezüst himporát, hogy legyen mivel szépíthesse magát; a legyek körülötte zümmögtek s egyszerre messzire elszálltak, mintegy megrémülve rúttságától és a tücsök gyász dallénekeltek eme teremtés fölött, aki ezen a szép világon, egyedül annyira rút lehet!

Hogy eme borzasztó látományoktól meneküljön, egyre gyorsabban lépkedett, míg végre szinte előre rohant, nem vette észre, hogy a falu levélhordója utána siet s többször nevét kiáltotta — nem állt meg eszeveszett futásában, míg szobája küszöbét át nem lépte. Ott összeesett testben-lélekben megtörve. Ma a gerle sem üdvözölte őt nyájas turbékolással, esendesen és szomorúan ült kalitkájában, fölborzolt tollal, a szárnya alá dugott fejjel, mikor szólította kihuzta fejét, ránézett félig lehunytt szemmel és panaszhangon szólalt meg, aztán megrázta magát, s megint szárnya alá dugta fejét — a kis madár beteg volt. Rézi most majd megfeledkezett saját fájdalmáról, odahajolt hű társához, dédelgette, czirógatta, édesdeden szólította, mindhiába! a madárka csak rápislogott, nehezen lélegzett s megint eldugta fejét.

— Még ennek is kellett történnie! — gondolta Rézi.

Most belépett a levélhordó s átadott neki egy levelet.

Rézi egy pillantást vetett a címre: nővére kezeirása volt! Sietve fölbontotta a levelet — s örömhang lebbent el ajkairól, midőn elolvasta. Nővére azt írta neki, hogy már holnap megérkezik férjestől gyermekestől s az egész nyarat ott fogják tölteni Rézinnél; sőt az is lehet, hogy egészen letelepednek a kedves régi családi házban. Rézi öröme épen olyan határtalan volt, mint előbbi fájdalma — térdre borult és hálát

adott a gondviselésnek, hogy olyan nagy kegygyel tekint rá: megfogadta, hogy sohasem fog más boldogságra vágyakozni, mint arra, melyet lelkileg-szellemileg élvez az ember! Ismét szívére ölelheti szeretteit, őt viszontlátja és gyermekét, az ő gyermekét! Szinte magánkívül volt, kiszaladt s a cselédeknek olvasta föl a levelet, sőt még késő este kopogtatott az öreg tudós ablakára, hogy vele is közölje örömét.

Mivel a levélben meg volt írva, melyik uton érkeznek rokonai a faluba, e szerint elhatározta, hogy másnap hajnalban fölkerelkedik s elibök megy, mindjárt el is készítette legesimosabb öltözetét — virágcsokrot kötött, előkereste régi csillogó értékes apróságait, hogy a kis fiucskának örömet szerezzen s minduntalan hevesen dobogó szívére szoritotta kezét...

Lám! a sors még egyszer nyájasan mosolygott a szegény Rézire!...

III.

Rézi keveset aludt az éjjel. Alighogy pítymallani kezdett, felkelt s az ablakhoz sietett, hadd lássa, milyen idő van és kedves gerléje után nézzen. Oh jaj! — a madárka ott hevert a kalit homokján, mozdulatlanul — dermedten — az éjjel esendesen kimúlt. Rézi fölvette, keblén merengette, rálehelte — mindhiába! — Most már ettől is kellett válnia — ettől az ártatlan kis állattól, mely annyi éven át egyetlen öröme, hű társa volt!

Néma, fájdalmas szemrehányó pillantást vetett a magasba, aztán párnájára helyezte s virágokkal betakarta a madár hideg tetemét.

Ma nem tudott sírni, de szívet az a gondolat szorongatta, hogy kedvence halála rossz előjel a mai napra nézve.

Az első napsugár villant meg az ablakon; az erdő tollas dalosainak első zengése fölhangzott a napot üdvözölve, Rézi fölkelkesült, olyan megkönnyebbültnek érezte magát, mint soha, — térdreborulva rebegte reggeli imáját; úgy rémlett előtte, hogy még minden jóra fordulhat. Föltette magában, hogy ha az élet neki nem nyújthat boldogságot, azon lesz, hogy másoknak örömet szerezzen, ha nem élhet magának, fog élni azoknak, akiket szeret. Képelete oldala mellé festette az ő gyermekét — ápolni, dédelgetni, oltalmazni fogja — az a gondolat olyan jól esett lelkének, hogy nélkülözhetlenné lesz a gyermek számára. „Hiszen a gyermekek nem kívánnak szépséget, csak szeretetet” — gondolta. „És ha egészen odaadom neki szívemet játékszerül, ha úgy szeretem gyermekét és nevelése fölött örködöm minden képességét, tehetségét fejlesztem, akkor ő is majd jó szemmel fog rám tekinteni.

Ilyen gondolatok közt felöltözött, olyan gondolat, mely benső örömről tanuskodott, tetszeni akart szeretteinek, a mai nap hadd legyen ünnep, rózsacsokrot tűzött keblére, kis kosárkába rakta a fiucskának szánt apróságokat s még egy fájdalmas pillantást vetve holt kedvencére, elhagyta a szobát. Nővére megírta neki, hogy az utolsó postaállomáson hagyják podgyászaikat, sőt magok pedig gyalog teszik meg a regényesen szép utat. Számítása szerint mintegy három órányi távolságban találkoznia kellett rokonaival, kik mint irták, az éjjelt töltik és hajnalban indulnak

Rézi már két óráig ment, ment pihenés nélkül, az öröm, a vágy, meggyorsította lépteit s föntartotta erejét. S most látott egy kunyhót pár száz lépésnyire előtte, mely festőileg egy sziklás lejtőre támaszkodott. A táj itt kissé megváltozott. Akart kissé pihenni ott. A völgy itt szélesebb lett, a hegyléc jobboldalán egy szoros nyílt, azon át egy posványos rétre jutott az ember, melyet meredek sziklalejtők határoltak. A völgy nedves talaját buja fű fődte különféle virággal tarkázva.

Rézi most a konyhóhoz ért. Mikor belépett, látta, hogy annak lakója egy öreg szénégető, két favágóval élénken beszélget.

— Már kikutatam minden árkot-bokrot, minden barlangot s nem találtam semmi nyomát, — mondta az egyik.

— De hogyis lehetek a szülők olyan gondatlanok s nem ügyeltek jobban a gyermekre ilyen rengeteg vadonban! — jegyezte meg az öreg.

— Hiszen vele van a eseléd is, mondta a másik, — és mindkettő elveszett a szülők szemei elől, így beszéltek el nekem:

Lenn, a Fekete Matyi konyhójában pihentek, de a kis gyerek nem akart a szobában maradni és az anyja azt mondta a leánynak, menjen hát vele lassan előre, hiszen már nincs nagyon messze az a falu, a hova igyekeznek, majd utólérik. A leány elment a gyerekekkel, a szülők nemsokára követték, de nem találtak sehoh. Bizonyára eltévedtek, mert a eseléd nem idevaló.

Rézi aggódó figyelemmel hallgatta ezt a hírt s villámként cikázta át agyát e gondolat: „Ők azok!” — s ezzel el is határozta magát; arra kérte a munkások egyikét, kutassa át még egyszer alaposan a halfelől emelkedő hegységet, hátha a leány valahol bement az erdőbe epret vagy málnát szedni s eltévesztette az irányt és most nem talál vissza. Fáradtsága illőn meg lesz jutalmazva. Ő maga pedig a jobboldali völgybe fordul, a másik munkást azzal küldte a kétségbeesett szülőkhöz: „A Rézi itt van és minden bizonyítással elhozza nekik a gyermeket — legyenek nyugodtak s várják meg itt ebben a konyhóban.”

És most úgy sietett, mintha a föld égne talpa alatt, — a jobboldali völgybe. Helyismerete, ösztöne, vagy egy magasabb hatalom sugallta sejtélem egyenesen ama posvány felé vezette. Gyakori hangos kiáltás közben jutott a göröngyös, tövises uton a rét szélére s midőn egy kirugó szikla sarkát megkerülve a réten végignézett, örömsikoltás tört ki ajkain, mert alig húsz lépéssnyire tőle megpillantotta a gyermeket virágokkal, füvekkel játszva, de már térdig a posványba süppedve.

(Vége következik.)

— ❖ A VÉGZET. ❖ —

Irta: **Gribovszky Pál.**

Tisztelt nemzetes urak, legyenek kegyesek, mintszerencsétlent felsegíteni. Adjon az Úristen egészséget, boldogságot, meglegedést mindnyájoknak.

Papa, itt van a vak Józsi, szegény Józsi! Jól van, kis fiam, nesze, vidd ki neki. A papa zsebébe nyúlt és egy pénzdarábot adott át a lekváros kenyeret májszólag Palkónak. Palkó fellábon ugrálva vitte ki az alamizsnát.

Szombat volt, a koldusok kéregető napja.

Jolánkám, kedves, az a szerencsétlen nem volt még? Istenem, mitevő legyek azzal az emberrel? Beszennyezte drága apám jó hírnevét, nyűg a társadalom nyakán és átka a testvér és rokonoknak.

Izgatottan vetette magát tábori székébe és keserűen sóhajlott fel Vértessy Adorján. — Nem, nem tovább, történjék bármi is, a mai ittléte lesz az utolsó, kiadom az útját és ha nem használ, eltolonoztatom a városból. Oh nem, tovább nem tűrhetem, gyermekeim nőnek. Lassan emésztő méreg lenne gyermekeimre ezen ember környezete.

Íróasztalához lépett és írni kezdett.

Kedves Ah te nyomorult végzet! Kihullott

a toll kezéből és feje az asztalra hanyatlott. Belenyílt halántékába és az elkeseredés számalommal vegyes könnyei hullottak a zöld posztóra. Sokáig volt így, majd fölemelte fejét és nehéz, fájó sóhaj emelkedett fel a testvéri kebelből.

Eltaszítsam, kitagadjam azt, kihez oly sok emlék fűz, kivel együtt kaptuk drága anyánktól a négyórai vajaskenyeret és pajkosan harapdálva reczitáltuk: „Ki hamarabb megeszi, a másikat elveszi!!” Ő nagyobb volt, rendesen hamarabb ette meg, de azért sohasem vette el tőlem, csak nézett rám szeliden, megszántam és odatartottam a szájához: „Tihí, hajajaj méd ed ticzit.”

Bizony fáj, nagyon fáj, de meg kell lenni!

Reszkető kézzel nyúlt ismét az eldobott toll után.

— Bátyám Tihamér!

Mindannyian ki vagyunk szolgáltatva egyaránt az élet boszujának. Mester az élet, övé az iskola, melybe egyaránt tudatlanul lépünk be mindannyian. Az élet oktat, tanít és játszik az emberekkel, de jaj annak, aki az étellel játszik, mert hej a mester könnyen boszút áll.

— Te korábban kerültél ki az élet iskolájából, mint én.

Leste a mester, hogy a halandók számára készített két út közül a jót, vagy a rosszat fogod-e választani? Te a rosszat választottad.

— Megboldogult jó atyánk mindnyájunk örömére jeles tehetségedről és szorgalmadról oly gyakran s oly büszkén beszélt. — Rád áldozta volna szegény apánk mindenét, szükségét nem érzett még a legnagyobb nélkülözések közepette sem, mert a te boldogulásod volt eszményképe. — Hisz te voltál szülőinknek vezéresillaga. — Reád gondolt szegény öreg, ha apró gyermekeire tekintett, mert úgy vélte, ha szeméit behunyja, te leszel gyámjuk. Azonban a nagyvárosi léha élet elkápráztatott. Szegény szülőink rajongó szeretete téged a halandók rossz útjára térített. Ráléptél az átkos utra, melyről letérni nem vagy elég erős.

Te külföldön jártál, élvezted, pazar életet éltél akkor, amidőn én ajándékba kapott óeska könyvekből tanultam és végeztem iskoláimat és miért? Mert apánk anyagilag tönkrement. A tönknek te voltál szülője. Elköltötted csekély anyai jussodat is és most? A család egykori büszkesége, a tehetséges férfi, nyűg a társadalom nyakán és átka a családnak.

Ime, itt a mester boszuja.

És most arra kérlek! Tekintsd nőmet, gyermekeimet. De tekintsd társadalmi állásomat is, melyre sötét felleget hord a te környezeted.

Kiméld meg tehát családi tűzhelyemet és e mai ittléted legyen az utolsó. Hiszen egészséged, ép elméd és kezved van. — Menj! — távozz, messze más vidékre, tagadd meg, hogy testvéred vagyok, miként megtagadnád mámoros fővel szegény apánkat, mert megtiltotta, hogy elébe menj. — Ezt ne feledd soha!! Őséd

Adorján.

Egy négyrélbe gyűrt bankjegyet mellékelte a sorokhoz és borítékba helyezte.

Párolgott a leves az ebédlő asztalán, mikorra Adorján visszatért irodájából, kezében a czimzetlen levéllel. Nejét magához inté és ezen szavakkal nyújtá át neki a levelet.

— Kedves Jolánkám! Itt e levél, czimzetlen, mert akinek szól, annak czíme nincs, csak neve, melyet beszennyezt. — Add át a levelet szerencsétlen bátyámnak, ki bizonyára rövid idő alatt itt lesz. — Én nem akarok vele találkozni. Ezen levélben szemrehányásokkal illetem és kiadom az útját, eltíltom házam küszöbétől.

Oh, már nagyon elég volt, türelmem pohara csordultig telt. De a mi fő, gyermekeim jövője lebeg előttem.

Tudom, hogy a pénz, mit e levélhez mellékeltem, csak ma és holnap az övé: eliszsza, ellumpolja a szerencsétlen. Azonban, ha létezik még benne a szégyennek és férfiaságnak legesekélyebb

—♦ Tanulmányfő. ♦—

szikrája is, úgy hiszem, hogy e sorok elolvasása után elhagyja házámat, a várost, sőt a vidéket is.

Épen az ebéd végére jártak, midőn rekedt, barátságatlan hang hallatszott be a félig nyitott ebédlő ajtaján. Az elzúllott, emberi méltóságukból kivetkőzött korhely esavargók hangja volt ez.

— Papa! papa! itt van az a esunya koldus, aki Etunak a lábára lépett, szegény Etu, hogy sirt.

A kis négyéves Etunak eszébe jutott, hogy mennyire is fájt az neki, mikor az a dühöngő, piszkos bácsi a lábára lépett — és ismét elpityeredett. A mama megsimogatta kis leánya hajcsakáját és megtörölte köténye esüskével könnyező szeméit.

— Csitt, kis leányom, csitt! Nem jön már ide többet az a esűf bácsi. Felugrott és kiosont a levéllel.

Behallatszott Vértessyné hangja, midőn boszusan ezeket mondá a jövevénynek: „Fogja, itt a levél, olvassa el! Férjem nincs itthon“.

Rövid idő múlva vad káromlás és szitkozódás volt hallható, mintha e pár szó is belevegyült volna: Jól van, elmegyek, nem láttok többé. Éljetek boldogul!

— Jaj, apukám, én félek, ne félj kis fiam . . . Elment, nem átjuk többé. Adorján zsebkendője után nyúlt és felsóhajtott.

A Vértessyék házat, mint eddig, úgy ezután is, a város élőköltségei köztisztelettel és szeretettel rajongták körül. — Vértessyné kedvessége, szépsége és szívélyes jó modora magához vonzotta a jóbarátokat, és Adorjának fiatal ögyvéd-kollégáit, a „jour“ hősöket, kiknek mesterkéletlen élezeim Jolán oly jóízűen tudott kacagni.

(Vége következik.)

ÁRMÁNYOK HŐSE.

(Regény, egy kötetben.)

Írta: **Inokai Pál.**

XV. A zárdában.

(12.)

Szegény lélek! Ugyan, tudja-e az a barátja, hogy miatta mint megzavarodott a nemes, jóllelkű teremtés?

— Nem tudhatja, nagyságod, mert az a bizonyos Tarody Szeréna grófkisasszony öngyilkossá lett, miután elhagyta a komédiás.

— Ah, mi borzasztó! És itt szenved miatta a szegény báróhölgy!

— Ugyan, nagyságod, csak azért esedezem, hagyjuk azon hitében, hogy ő Tarody Szeréna grófhölgy. Hagyják remélni, hogy az a bizonyos ezirkusz-hős Bernardó nevű egyén visszatér és nőül veszi majd . . . Ő mindenről fog mesélni, de semmitem igaz, csupán az, hogy elmezavarodott báróhölgy.

— Kötelességünk a szenvedő lelket itt megtartani, miután fivére kér arra bennünket! De kérem én is, hogy egy éven túl ne hagyja itt, netalán magaviselete miatt a zárdarendes nyugalma legyen zavarva. Addig az ideig itt tartjuk, ígérem.

A báró ur lefizette szépen a kétezer forintot, könnyezve, megindulva távozott . . .

De mikor odahagyta a d . . . i zárdát, öröme oly határtalan lett, majd kiugrott a szíve ármányos kebléből.

— Hála neked ész! — suttogá, — te is megtetted a magadét, mint kezeim is megtették a Leonárd nyakával, ami neki kellett! . . . Egyszerre két terhet dobtam le a vállaimról! . . . Most aztán siessünk a pompás kikötő felé . . .

Visszautazott Budapestre, ott ellátta magát több szép öltözékkel, aranyórával, gyémántos gyűrűvel, és mint báró Ewigstein Henrik továbbfolytatta útját.

Hogy hol szerezte, nem tudni, de e névre volt útlevele, — keresztelőlevele, és ezek mellé a szép pénz —

Szeréna oly mélyen merült gyermeke betegsége, súlyos láza miatt szomorúságba, miképp csak estefelé jutott eszébe, hogy hisz Bernardó is itt van, és talán várja őt annyi lefolyt óra után.

Megrettenve kérdé tehát az éppen belépő s már a főnöknőtől pontos utasítást nyert Márta testvér, nem tudja-e, hogy hol vár rá férje, a báró?!

— Ó jól el van helyezve, — felelt Márta, mialatt gyenge pir festé fehér arcát, legyen nyugodtan Szeréna grófné, és maradjon kedves kis leánya mellett. Remélhető, hogy mihelyt fölismeri mamáját a kicsiny, azonnal jobban lesz örömeiben.

— Oh, akkor mellette is leszek! De férjem nem lesz terhükre drága testvér, itt a zárdában?

— Hát kedvesem ő itt semmiesetre nem maradhat esténél tovább, de akkor elviszi közeli zárdában a szerzetes gvardián, hol napokig elmaradhat, míg ön a kis leány jobbanlétét láthatná s nyugodtan hagyhatná.

— Oh, kedves testvér, ezáltal elviszem gyermekemet, azt határoztam, mivel sorsom egészen más, mint mikor idehoztam. Egy kis vagyont hagyott rám boldogult atyám s a férjem állandó polgára lesz hazámmak, így nem áll semmi a mi boldogságunk útjában.

Adja a boldogságos szűz! — sóhajta Márta testvér, de mély részvétellel, szájalommal nézte a szegény „elmezavarodott“ hölgyet.

Szerénának erről sejtelve sem lehetett.

Naponta hallá, hogy férje jól érzi magát a vendégszerető kegyes szerzetes atyáknál.

A kis Nelli nemhogy gyógyult volna, de mind súlyosabban lett beteg.

Szeréna annyira sajnálta, hogy férjére alig gondolt egész nap is

Végre Márta testvér elmondta neki, hogy a báró úrnak magántügyei miatt sürgősen el kellett utazni, de mihelyt lehet, visszatér kedves nejehez, és kis leányához.

Szeréna megdöbben e hírre. Nem irt neki egy betűt sem. Nem hagyta meg, hová ment. Nem hagyott Szerénának egy fillért sem, mert a pénz nála volt.

Rémültében elkezdett sirni, és nyilvánítá pénzbeli aggályát Márta testvérek.

— Emiatt nem szabad aggódnia, kedves grófné, a báró úr méltányosan gondoskodott kedves neje ellátása felől. Nem lesz addig semmi hiány, míg ide visszatér férjeura.

De Szeréna egyszerre elbátortalanodott és mély aggódásba esett

Csak az esett neki rosszul, hogy nem hagyott hátra valami értesítő levélkét.

— Csak kitérik belőle a szilaj makaesség. A saját szeszélyére kell kielégítenie. Engem itthagyni, hátha gyermekem jobban lesz s ki akarok vele menni innen, hogy mozdulhatnék egy fillér nélkül?

De gyermeke nagy betegsége mindinkább elfoglalta szomorú lényét, és fáradhatatlanul ápolgatta, kesergett felette

A kis leány nem tudta, hogy ki az, aki ott örködik felette? Pedig lázában olykor felkiáltott: Hol vagy mama, mikor jössz hozzám?

XVI. Félelem.

Elgondolta Szeréna, hogyha kis leánya meghalna, és újra elhagyná Bernardó, mily szomorú élete lenne.

Ha kis leánya életben maradna, elvinné magával. Házát ugyan már feláldozta Bernardónak, de a százezer forintnak kamatjából tisztességesen élhetne.

Végre lassankint megbékült volna Bernardo újabb eselvetésével, de az orvos kimondta, hogy kis leánya meg fog halni.

És valóban kilencz heti súlyos tifuszbetegsége el is vitte.

Ott nyugszik a d . . . i zárdában egy rózsabokor alatt, az őt szerető apácák kegyeletéből.

Szeréna le volt sujtva. Némaságba esett vagy három napig, akkor kijelentette a főnöknének a zárdából való távozási szándékát.

— Gyermezem, — szólt ez kegyesen hozzá, — innen messzire el nem mehet, mivel férje visszajön önért s engem megbizott, hogy önt sehová el ne bocsássam.

— Az lehetetlen, — mondta megdöbbenve Szeréna, — hátha férjemet veszély vagy haláleset érné, akkor várhatnám itt örök időnkig. Ő nem parancsol itt nekem abban, hol legyek, mert önálló vagyok és van egy kis pénzem, melyből élhetek. Van egy öreg ügyvéd gyámom, ki gróf Tarodynak, boldogult anyámnak, kebelbarátja volt; de még élő mostohaanyám birtokügyeit is vezeti. Az én férjem — tulajdonképen nem is esküdt férjem, csak mostanában akarunk egybekelni a világra nézve.

— Oh, oh gyermekem, hogyan lehet ez?

— Úgy, hogy elbódulva rohantam vesztembe! — sirt most Szeréna. — Higyje el nagyságod, százszor megbántam! De egy ígélet alatt állok, szeretem a férfit, ki miatt a világ előítéleteivel szembeszálltam, kiért atyámat elkeserítettem. Oh, a sírba is jutottam tettemmel!

— Szegényke! Nem jobb lenne ittmaradnia e békés, szent falak között? A világ önnek már nem ad örömeket!

— Talán mégis, nagyságos főnöknő! . . . Még érzem, hogy nem volnék érdemes a szent falak között élni! . . . A szívem még dobog a világi örömekért.

— Úgy nem tartóztatom, kedvesem. De eltávazása lehetetlen, mert megígértem férjének, vagyis ön szerint kedvesének, hogy felelős leszek itt tartózkodására nézve.

— Oh, pedig nem maradok! Meg kellene örülnöm, mert nem vagyok megnyugodva abban, hogy itthagytott.

— Legalább egy hónapot töltsön még köztünk, s ha addig nem jönne a báró úr, akkor majd másképp intézzük el a dolgot.

Szeréna beleegyezett a jóakaró tanácsba.

Elfoglalta magát a tanteremben, segített tanítani, mely által megszerették az apácák.

Csodálkoztak afelett, hogy mondhatta a báró ezt az ifju hölgyet örültnek?

Semmi oktalanságot nem tett, szerény, kedves volt, nem is volt ingerlékeny.

Hogy szomorkodott, azt megfejtette multja, és most gyermeke halála.

Végre levél jött báró Ewigstein úrtól a zárdá főnöknőjéhez.

XVII. A levelek.

„Nagyságos főnöknő!

Sok ideig nem volt időm írni, csak félév múlva mehetek nővéremért. Esedezem, addig ott tartani, senkivel ki nem bocsátani, nehogy valami veszély érje szegénykét.

Sürgős teendőim tartanak távol. Még otthon sem lehettem azóta.

Magamat becses kegyébe ajánlva, mély tisztelettel

Báró Ewigstein.”

A levél Brünben volt feladva.

Elég feladatnak találták az apácák Szerénát szóval tartani, míg fivére érte jön, a kit azonban mind ritkábban emlegetett.

Egy napon Márta lezárt boritéku levelet hozott a főnöknének.

— Ezt, — úgymond — Szeréna grófhölgy akarja postára adni. Budapesti ügyvéd gyámjához küldendő.

—♦— D i a n a . ♦—

— El kell olvasnunk, — szölt a főnöknő, — tudod testvér, hogy eféle ránk bizott hölgy innen nem küldhet levelet, anélkül, hogy tartalmát ne tudjuk, a felelősség igen nagy.

A levél így szólt:

„Tisztelt ügyvéd úr!

Rendkívüli helyzetben vagyok. Irnom kellett önhöz, mert tovább lehetetlen e kínzó nyugtalanságot legyőzni.

Kis leányom már sirban nyugszik. Karjaimon régzé be életét. Sem én, sem atyja nem voltunk rá méltók! Oh, boldogabb ő, mint én! . . .

Férjem a zárdából elment búcsúrétel és egy sor irás nélkül. Hová ment pénzzel? Nála volt az egy fillérig! . . .

De Isten látja lelkemet, nem a pénz aggaszt, hanem az, hogy hol van megint, s miért kell nekem hónapokig a zárdában rá várnom, mért nem akarnak kibocsátani, míg ő ide nem jön. Mit hisz ön erről?

Semmi sejtelmem nincs, háová mehetett. Hisz nem volt egyéb terve, mint velem esküvőt tartani, gyermekünket magunkkal vinni és Budapesten boldog családi életet kezdünk! Igen, hisz eddig se családias, se boldog nem volt a mi életünk! . . .

Most arra kérem önt legelsőben, legyen kegyes megtudni, mostohám oda enged-e mennem a kastélyba? Beteges lettem megint, testben-lélekben odavagyok Ott atyám birtokában, az üdítő lég újra jót tesz nekem. Sohasem lennék Amália terhére! . . .

Másik kérésem az, hogy valamiképp tudakozza ki jó gyámom, hol lehet ez az én kalandorom?

Oh, ha tárol van tőlem, irtózáttal gondolok a viszontlátásra, és ha nálam van, magához ragadja, elbűvöli lelkemet! . . . Rettenetes az én sorsom! Soha egy könnyelmű lányt sem fogott úgy meg az apai átok, mint engem! . . . Sohasem is leszek boldog! . . .

Kérem mielőbbi tudósítását, vagy ha személyesen jönne értem jó gyámom! Hisz senkim nincs, egyedül önben bízom, úgy mintha atyám volna!

Isten önnel!

Gr. Tarody Szeréna.“

— Ez teljesen okosan fogalmazott levél, — szólt a főnöknő. Zárd le testvér és küldd a postára. Ha létezik ez a gyám, az majd el is jön és minket felvilágosít. Ez a fiatal nő boldogtalanabb, mint gondolhatnók.

XVIII. Az özvegy.

Amália grófné boldog, nyugodt napokat élt.

El is feledte mindazon kellemetlenségeket, melyeket a gonosz franczia okozott, annyival inkább, mert már aluszik örökre, bár halálának esete mindvégig rejtély maradt.

Az öreg Páliné csak magában tartotta, hogy annál a két csoda idegennél Szeréna ott járt a gyilkosság előtti órában . . .

De mert imádta Szerénát, inkább meghalna, sem hogy arról bárkinek egy hangot is szólna.

Magában azonban sokszor tünődött emiatt.

Amália grófné oly szép volt, milyen még soha.

Egy idő óta fogatot tartott s kirándulásokat tettek kis leánya Erna és ennek nevelőnőjével, Alojziával.

Olykor a plébános urat is magukkal vitték, ő volt Ernácska vallástani oktatója.

Azt hitte a grófné, sohasem lesz már többé semmi bánata.

Ezért folyton vig kedélyben volt és a zongorához is le szokott ülni.

A gyászt is letette, egészen leányos, divatos ruhákat szedett kecses alakjára.

Egy kikoesizáskor az erdő szebb részében óhajtott időzni s Alojzia nevelőnővel, Ernával és a plébános urral igen kedves völgyben telepedtek le.

Nina is velük volt. Ő a kihozott ozsonmat a zöld füre terített nagy ív papírra szépen elhelyezte s várta rá az uraságot.

— Nemde, tisztelendő úr, ott a hegyoldalon egy rajzoló, vagy éppen festőművész foglalkozik?

— Ugy látom. A bizony festeget, talán e szép völgyet itt.

— Még le talál festeni minket is! — Csengett a grófné nevető hangja.

A festő figyelmes lett, nézte a letelepedő urtársaságot.

De nem volt ezzel zavarva, folytatta munkáját.

— Menj Nina a hegyoldalra, azt a szegény vándor művészt hívd meg nevemben ozsonmára. Remélhető, ízleni fog neki!

— Főleg itt a zöldben, méltóságos asszony. Én már hallottam valamit, hogy helységünkben van egy festőművész. Gondolom, egy parasztháznál van szállva; tetszik neki e szép vidék, a mi tájunk s le fogja festegetni.

Nina eleget tett a megbízásnak. A festőművész örömmel fogadta ezt és pár pillanat múlva festőszercével együtt a kis társaságnál volt, üdvözölve őket.

A grófné szívélyesen ültette a zöld asztalhoz a vendéget s ők is letelepedtek sorra a fűben.

— Nem reméltem e végtelen szerenését! — szólt érczes hangján a festész. Nem is tudtam, hogy méltóságos grófnéasszony jelenleg kastélyában időz.

— Oh, én sohasem távozom innen, legfőlebb, ha birtokaimon teszek körutat olykor. És ön, hogy jött szerény helységünk határába festegetni?

— Dicsérte nekem egy festő kollegám ezt a pompás vidéket. Itt minden van, a mi egy festő ecsetének dolgot adhat . . .

— Fest arcképeket?

— Hogyne, méltóságod! Ez kenyerem. Sajnos ugyan, hogy magamféle szegény ficzko a művészetet pénz miatt is gyakorolni kényszerül. De ha csak volna elég munka, hanem nincs, mert manapság sok a festőművész.

— No lássa, ha másfelé nem veszik igénybe, én szeretnék önnel festetni. Birtokaimból néhány szép részletet. Oh, van eféle elég sok. Aztán lefestetem kis leányomat, Alojzia nevelőkisasszonyt . . .

— Jaj akkor a festész urnak, — mosolygott az idős kisasszony. Az én arcom nem való lefestéshez!

— Sőt igenis kisasszony, — hajtá meg magát a festőművész, — oly jó arcz, melyet sokszor keresve sem talál a festő.

— No, Alojzia kisasszony, erre büszke lehet, — szólt Amália grófné, csak most vette szemügyre, hogy

a festő igen szép férfi. Pompás dús sötétszőke hajához illett szép fekete szeme, melyek ragyogtak s be akartak hatni a más lelkéig . . .

Alakja is magas, deli, rátartós.

Szóval kellemes, tetszetős jelenség volt.

— Talán én is lefestetem ősz fejemet! — szólt nevetve a pap.

— Szerencémnek tartom! — mondta a festész. — És a méltóságos asszony nem kegyeskedik?

— De igen, művész úr! A kis leányomnak megmarad emlékül a mama arczképe. Hát hol van lakása festész ur?

— Csak egy paraszt családdal egy szobában. Ahogy lehet, mert itt nincs szálló, még korecsma sem.

— No nem is való egy művésznek! — szólt a pap. Ha nekem nélkülözhető szobám volna . . .

— Ah, van a kastélyban! — mosolygott a grófné. Ha kedve van, holnap már hozzánk jöhet. Válasszon szobát magának a művész úr, és ha zordon napok lesznek, ott bent is festhet.

— E kegy reményem feletti, méltóságos grófné, holnap sietek is ezt örömmel elfogadni. El is kezdem legelsőben a kis grófkisasszony festését, és úgy tovább. Ott a hintó mellett látok egy öreg szolgát . . .

— Miklós, a mi öregünk.

— Ő pompás kép lenne, erős kifejezésű sötét arcával, — mondta a festő.

— Ő megengedi, ha ön akarja . . .

— Méltóságodat mind érdekes alakok környezik. Ez a fiatal nőcseléd is . . .

— Lefesteni való? Hallod Nina? Nevetett a grófné.

— Ah, én?.. Dehogy, — szólt elpirulva. Én nem vagyok fiatal ahhoz.

Nem fiatalság, érdekesség is elég, leányom, — mondta a festő.

— No ez ma szerencsenapunk, jegyzé meg a grófné, a művész úr valamennyiünket festéshez valóknak talált. Tehát le kell festenie mind, akik itt vagyunk.

— De az én kis kanári madaramat is! — tapsolt Erna.

— Mindenesetre, grófkisasszony! Hadd legyen elég dolga Mannel bácsinak! . . .

Ezer bocsánat, méltóságos asszony, nevem Okkarics Mannel!

— Nem magyar, ugye, mert kiejtése elárulja.

— Svéd származásu vagyok, de magyarul egy év óta tanulok. — Tetszik nekem e nyelv, és — sok szép hölgye.

— Ej, ej! — fenyegette meg a grófné.

Szép szemei előtt a művész lesüté az övét. Szókása volt magát sűrűn meghajtani: mi illett neki.

XIX. Családiasan.

Az elegáns festő urat mindenki megkedvelte a kastélyban.

Mindnyájan vágytak magukat vele lefestetni, egész a kulesárnőig, a tisztos Kardosnéig.

Remélhető, hogy nem is bocsátják el innen, míg le nem fest minden arra vágyódót.

A kis grófkisasszony arczképe felségesen sikerült. El voltak ragadtatva.

Ment aztán folyton a többinek lefestése is.

A művész Mannel urat egészen családtagnak tartották már.

Alojzia kisasszony fülig szerelmes lett bele. Szinte megifjodott a sok bóktól, mit neki festés közben mondott — —

Nina szobaleány rózsapiros lett, ha rátekintett a festő úr ragyogó fekete szemeivel . . . A plébános úr szívesen társalgott s vitatkozott vele.

A grófné többször sakkozott a csinos férfival s tapasztalta, mily olvasott ember ez.

Olykor zongorázott is, mikor a festő hallhatta . . .

Az öreg Miklóst azzal nyerte meg, hogy finom szivarait osztogatta neki: és mesélt huszár-csínyekről, mikén az öreg komornyik jóízűen nevetgélt.

Amália grófné maga is csodálkozott, mennyire közejük olvadt ez az idegen férfi és mint megszerettette magát itt mindenkivel.

Még a kertészszel is társalgott sokszor. Lefestette neki a legritkább fajú nagy szegfűket és meg tudta nevezni, honnan szerezheti meg egyiket, másikat.

A festész azonban pompásan haladt, mindenkit oly jól talált, mikép el voltak ragadtatva ezáltal.

A hűvös őszi idő is elérkezett, kellemes melegséget árasztott szét a nagy kandalló, melynek közelében esténként összegyűlt a kis társaság.

A plébános úr minden este eljött. A szórakozások mindenikét elővették. A festőművésznek gondokája volt s egyszer csak előállt e művészkedésével is. Egész hangversenyt adtak, Alojzia gitáron játszott, a tisztelendő úr hegedűjét szólaltatta meg, bár már kissé reszkető kézzel, a grófné zongorázott, Mannel festész gondokázott. A kis Erna pedig szépen énekelt egy-két jó részletet.

A eselődés is vidám lett, az uraság jó kedélyét látva.

Mindez különben nagyon szolidan ment és senki sem feledte el, mivel tartozik a ház urnőjének.

Azonban igaz marad az, hogy ahol szép nő és csinos férfi egymás közelében vannak, azok között meleg, benső érzélem fejlődik.

Támad, mint az esti szellő, mely éjféltre erős viharra lesz.

A grófné tekintete el-elrepült a festész felé, és a férfi fekete szemeiben véstjóló szenvedély fellobbanása esillant meg olykor.

Alojzia parancsolt saját vonzalmának, amint okos szemeivel felfedezte a két lény közt támadó benső érdeklődést.

— Istenem, — gondoló Nina szobaleány, az a francia tanító sem volt hitvány férfi és vajjon, mennyivel nagyobb úr ez a festész?.. Pedig, amíg a szegény francziát szerelme végre is halálba vitte, ezt a felső urat a grófnéasszony szívesen látja körében. Nevetgél, társalog vele, sőt annyi festenivalót adott neki, hogy az egész telet itt fogja tölteni ezzel . . .

Lehetséges-e, hogy egy grófné beleszeressen egy vándor festőművészbé?..

Különben festője válogatja; ez itt igazi szép, deli férfi, lehetne belőle gróf is, ha származása el nem volna tévesztve. Nina látott már gróft, bárót, éppen nem versenyezhetek volna e ritkaság daliás festővel.

A kulesárné is észrevette, hogy a grófnéasszony feledt magas rangját és a csinos festőre mosolyogni szokott . . .

— No ni, még megérjük, hogy festő grófunk lesz, és festőné grófnék! . . .

Maga is nevetett ez eszmének.

De azután el is komolyodott, mert eszébejutott Szeréna grófkisasszony. Oh, hová lett a kedves, szende teremtés? . . . Hol éli talán bús napjait, mikor itt ezek oly boldogok és vidámak.

Egy napon vendég érkezett a kastélyba.

Kondori ügyvéd jött Budapestről a grófnéasszonyhoz. Be is jelentette magát a komornyik által.

Egyedül volt a grófné, szívélyesen fogadta az ügyvédet.

— Lássá, ezt kedvesen teszi, Kondori, hogy valahára meglátogat bennünket!

— Oka van, méltóságos asszony, hogy idejöttem.

— No, csak nem valami baj?

— Egy kissé baj. Jól méltóztatik tudni, hogy sietve utazott el innen a nyár folytán Szeréna grófnő.

— Oh igen, egy bucsúszó nélkül! Azóta nem is irt nekem.

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRÉ.

Beköszöntő!

Harmadszori eszengetés!

Tessék besétálni! Kérem nagyon figyelni, mert nagy ujságot közlök a kedves, nyájas olvasókkal.

Aranyos hölgyecskéim! Dugják csak körültem körbe szőke, barna fejecskéiket, a kíváncsiságtól tággabra nyílt lélek tükrével, a bogárkék, fekete, mély szemekkel lessék az elejtett szavakat ajkamról.

Talán így elmulik lámpalázam, mert először lépek fel ezen szerepemben, ezer közönség előtt.

De aranyos magácskék pajkos kacajjal sürgetik már tőlem a nagy ujságot!

Nos! *Gazdát cserélt a lap.*

Ugy bizony! Gazdát cserélt a szerkesztő íróasztala és gazdát cserélt a kiadóhivatal.

És most sietek fájdalmat enyhítő balzsammal enyhíteni a gyónáson okozta sebeket hevesen és édesen dobogó szivecskéiken.

Megmaradt az egész régi gárda is; de új, pihent erők csatlakoztak a régi kipróbáltakhoz és így nem-hogy gazdát vesztett a lap: de többen fogództanak össze azon szent óhajjal és igyekezettel, hogy még jobb lapot, még kellemesebb szórakozást nyújtsanak azon békés előfizetőknek, kik egy családot alkotva csoportosultak e lap körül.

És tudják-e szép hallgatóim, mi a legkellemesebb meglepetés az én meggyónásomban?

Az, hogy a lapnak immár *saját nyomdája van!*

Igenbizony! Olyan vasszörnyeteg, olyan mechanikai csodagépje van a lapnak, mely egy rövid óra alatt 18—20 ezer lapot nyom készre, hogy szétszáguldjon az ország minden zugába, azon kedves kezekbe, melyeknek ez a lap szánva vagyon.

És most bevallom, hogy — poétice licentiával élve — már ezen első szerepemben is . . . füllentettem.

Mert nem igaz, hogy a lap új gazdát cserélt. Nem bizony!

Ez a lap az Önöké volt kedves és nyájas előfizetőim eddig is és kizárólag az Önöké marad ezután is!

Mi csak azért vagyunk itt, hogy kívánságaikat ellessük és teljesítsük. Önök a gazdák, az urak, a parancsolók és a mi jutalmunk kizárólag az leszen, ha megannyiuknak egyenként és összesen kedvükbe tudunk jární és járhatni!

Valamint a szívből árad szét az egész testbe a tápláló vér és ismét oda tér minden esőpp vér vissza: ekképen a mi szerkesztőségünk szívéből a szeretet igaz melege fog szétáradni valamennyi előfizetőinkhez és az leend jutalmunk, hogy a megannyi ezer és ezernyi előfizetők őszinte szeretetével fog visszatérni kis szellemi vegykonyhánkba, hol — hogy ezentúl szebbnél-szebb, jobbnál-jobb irodalmi termékek lássanak napvilágot — szorgos gondunk leszen reá.

De elég!

Első szerepnek nem szabad hosszúnak lenni, mert a lámpaláz . . .

Azután nem szeretek ígérni, mert: „Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett!”

Pá! Kézszorítással!

Matyi.

KEPEINKHEZ.

Kölcsey Ferencz szülőháza. Szilágymegyében, az egykori Közép-Szolnokmegyében fekszik *Sző-Demeter*, mely községnek örökös büszkeségét képezi, hogy a lelkes költő és író, Kölcsey Ferencz itt született. Egyszerű, kis fehérre meszelt, kékszalus házikó ez, mely irodalmi nevezetességre tett örök igényt már azért is, mert itt írta a lánglelkű irodalmi apostol legtöbb leveleit Kazinczyhoz, ki 1810 körül egymaga vezette a tespedésnek indult irodalmat az újra feltámadáshoz. Képünk Sző-Demeteren, Kölcsey szülőházát mutatja be.

Szomorú út. Kettőn indultak útra vígan dalolászva. A folyó ezüstsínű csobogó habjain zenei ütemben csattogott két evező lapát. Halászni mentek. Bő fogást kínált a halászok előérezete. De ember tervez, Isten végez. Hirtelen sötét fellegek tornyosultanak az égre, feketére festvén emek azurját. Pokoli tánczot járt a gyenge sajka, a vihar felkorbácsolta hullám-hegyeken. Felfordult a esolnak és mire az egyik halász magáhozterve a felfordult esolnakért uszott . . . már egyedül volt. Egy *hulla* vetődött felszínre és a kötségbesett, bajtársát vesztett halász megtört lélekkel küzd most a habok ellen, hogy partot érjen az áldozattal. Viszi a szomorú útra és onnét a még szomorubb útra . . . a temetőbe.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Thaly Emil. Az eszme jó, de a kivitel gyéngé. Levelünk értelmében kérjük átsimitani. — **Repült . . .** című névtelen vers egyenesen a papirkosárba . . . repült. — **Szép vagy, oh hölgy!** Kis simítással közöljük. — **Kaczagjunk.** Bravó! Igen ügyes dolog. Sorát ejtjük. — **Lement a nap.** Nagyon sötét kép. De, ha megengedi, hogy mi egy kevés világosabb részszel átzomán-czoljuk: akkor szívesen hozzuk. — **Versényi Gyula.** Köszönjük. Közöljük. Külön levél útban van. — *Többi kéziratokra legközelebbi számunkban üzenünk.*

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Faragó Simon.**

Europa, irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VI., Ó-utca 12.